

GOVOR NEZAVEDNEGA OB ROŠKI OFENZIVI

»Neumnost in ošabnost raste-
ta iz iste korenine«

(dr. Alojz Križman)

Izhodišče za današnji prispevek se mi je ponudilo na 5. strani 31/88, Našega časa. Na strani, ki nosi nadnaslov »Za razvedrilo«. Namesto znanih tirad v stilu »Pasje vroče je zadnje dni« ali »V teh vročih pasjih dneh se kopalci na bazenih, ob jezerih in rekah dobesedno gnetejo«, sta vame butnila dva mastna naslova: »Zlorabili Mlinarca« in »Janezi so najlepši«. Tema, ki se ju prispevka lotevata, je izrazito politična in za Slovence še bolj izrazito resna in pomembna, za Velenjčane pa naj bi očitno predstavljala le predmet za razvedrilo. Prepričan sem, da člankoma in njuni umestitvi v mrežo časopisa ni botrovala zavestna odločitev avtorice MB ali uredništva, ampak trdim, da je v tem primeru z vso jasnostjo in grotesknostjo spregovorilo Nezavedno.

Prvi prispevek nas je navidez korektno seznanil z dejstvom, da se je med nastopom Draga Mlinarca 23. julija pred Delavskim klubom prikazala tudi skupina ljudi, ki v popoldanskem času združuje delo in sredstva za pesnjenje. Ta skupina je svoje delovanje nenapovedano podaljšala s pol ure na skoraj eno uro, avtorica prispevka pa je to dejstvo opremila z mnenjem, da so velenjski literati dobri le po kvantiteti in pribila, da se je Mlinarec na to grozotno dejstvo pritožil, zaigral še en komad in izginil. Odgovor na vprašanje, kam se je podal, pa nam ponuja priložnost, da razkrinkamo skozi duhovičenje izpeljano zavajanje javnosti. Mlinarec je namreč odšel na večerjo s taistimi literati, ki naj bi ga nesramno zlorabili. Ta malenkost skriva sled političnega naboja, ki ga je nastop literatov nosil. Slednji namreč pesmi niso brali tjavendan,

ampak natančno dan po prazniku vstaje slovenskega ljudstva in v podporo demokratičnim silam na Slovenskem, ki se borijo za korektnost postopka proti Borštnerju, Janši, Tasiču in Zavrlu. Njihov enourni nastop je bil predvsem politično dejanje – med drugim so predlagali tudi minuto molka za obtožene (kar je avditorij sprejel in s tem ugovarjal zahtevi prvega moža slovenske SZDL) in nabrali več kot sto podpisov v podporo Odboru. Ta zamolčana dejstva v članku dajejo seveda »primeru« povsem drugačen značaj in vsebino. Še posebej če upoštevamo dejstvo, da »zlorabljeni« Mlinarec ni prav nič zoprval političnosti dejanja literatov, ampak le dejstvu, da so mu »ukradli« malo preveč časa. Angažirani literati so bili torej ozmerjani s tatovi.

Žalitev brez primere pa je mogoče postaviti v pravi kontekst šele ob upoštevanju drugega članka »Janezi so najlepši«, ki je izšel na isti razvedrilni strani. Zloglasno sojenje bi bilo za isto duhovito avtorico predvsem komunalni problem (!), v primeru, da bi ji Velenjčani izpolnili bistveni pogoj: po zidovih bi namreč morali pisati grafite v podporo obtoženi četverici. S tem po njenem ne bi le dokazali, da nismo prerasli pobalinstva in postali narodno osveščeni, ampak bi spolitizirali celo obcestne plotove (sic!). V vsem tem komplotu je jasno le to, da ni jasno, zakaj komunalcem ne delamo problemov s političnimi, ampak zgolj z obrabljenimi ljubezenskimi grafiti. Drugod po Sloveniji namreč to počno, vendar ni jasno, ali je to v redu ali ni. In tako dalje, podolgem in počez, v članku pod mastnim naslovom. Prispevek je aboten predvsem zaradi popolne izpraznjenosti in želje, da bi nekaj povedal, pa tega ne zmore. Toda povedal je vse v svojem presežku. Izrazil je namreč željo, da bi naj sojenje v Ljubljani šteli le za folklorni dogodek, ki ob vseh drugih pomembnih stvareh ne zasluži drugega kot otročje hecanje.

Avtoričino nezavedno je spregovorilo kot kolektivno nezavedno, saj velenjsko tiho vroče poletje res dokazuje, da

nam je slovensko demokratično vrenje malo mar. In po čem to sodim? Po javnih dejanjih. To, kar ljudje nosimo le v glavah, še nikoli ni spreminjalo sveta.

Da bi se izognil prehudi zameri v domači vasi, naj za konec iz Dela povzamem del zapisa o besedah dr. Alojza Križmana, rektorja mariborske univerze. Izrekel jih je na literarnem večeru v mariborski Galeriji 88. Torej na zadnjem od mnogih večerov, ki so jih v poletnih mesecih prirejali v podporo obsojenim na vojaškem sodišču: »Jezno valovanje množice pred vojaškim sodiščem je dokaz upora misli, in prav na ta upor misli smo lahko ponosni«... Govoreč o upor na Roški cesti, je rektor izrekel tudi javno kritiko delavcem Univerze v Mariboru, ki so ves čas modro molčali. »Mesto Maribor ostaja nemo in zaprto v svoje gospodarske težave in v malomeščanstvo«.